

**PWiK**Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Brzegu Sp. z o.o.
ul. Wolności 15, 49-300 Brzeg

zarejestrowane w Sądzie Rejonowym w Opolu: VIII Wydz. Gospodarczy-KRS nr 0000058539

www.pwik.brzeg.pl

e-mail:

sekretariat@pwik.brzeg.pl

Centrala – Sekretariattel. 77 416 22 44
tel. 77 416 40 51
tel. fax 77 416 31 53**Pogotowie wod-kan:**

tel. 77 416 22 44

Stacja Uzdatniania Wody:

tel. 77 411 99 79

Oczyszczalnia Ścieków:

tel. 77 416 29 17

Laboratorium:

tel. 77 411 99 78

Kapitał zakładowy:

39 287 700,00 ZŁ

NIP: 747-000-47-95

Regon: 530591031

Konta bankowe:

Bank PKO S. A.

18124042721111000048314145

ING Bank Śląski

50105014901000002280370228

TWK-12699/2024

Brzeg, dnia 18.11.2024 r.

Pan Paweł Kowalczyk
Tygodnik „Panorama Powiatu”
Portal informacyjny Brzeg24.pl
ul. Tęczowa 11/2
49-300 Brzeg**Dot.:** odpowiedzi na wniosek o udostępnienie informacji publicznej z dn. 21.10.2024 r.

W odpowiedzi na Pana wniosek z dnia 21 października 2024 r. w przedmiocie udostępnienia informacji publicznej, udzielam odpowiedzi na kolejno zadane we wniosku pytania:

1.) Proszę o informacje czy Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Brzegu jest właścicielem i / lub administratorem kanalizacji w ul. Oławskiej?

Odp. PWiK jest właścicielem kanalizacji ogólnospławnej i sanitarnej w ul. Oławskiej. Kanalizacja deszczowa jest własnością innych podmiotów.

2.) Czy PWiK w Brzegu posiada wiedzę na temat ilości wylotów / kolektorów kanalizacyjnych znajdujących się pod zabezpieczeniem przeciwpowodziowym wzdłuż ul. Oławskiej (wał ziemny i mur oporowy) a znajdujących ujście bezpośrednio do Odry? Jeśli tak, to proszę o wskazanie ilości oraz przybliżonej lokalizacji tych instalacji

Odp. Ścieki z kanalizacji ogólnospławnej i sanitarnej nie mają bezpośredniego zrzutu do rz. Odry w rejonie ul. Oławskiej. Z obiektów przy ul. Oławskiej ścieki kierowane są syfonem pod rzeką Odrą do obiektów oczyszczalni ścieków przy ul. Cegielnianej. W okresie intensywnych opadów przy bardzo dużych przepływach nadmiar rozcieńczonych ścieków z kanalizacji kierowany jest poprzez „stary” syfon pod rzeką Odrą na osadniki wód deszczowych. Z osadników tych ścieki (po ustaniu intensywnych opadów) są zawracane na urządzenia oczyszczalni ścieków. Tylko w sytuacji awaryjnej (przy deszczach nawalnych) z osadników wód deszczowych, wody opadowe mogą przelać się bezpośrednio do odbiornika (Odry) wylotem od strony ul. Cegielnianej. Gdyby poziom Odry na to pozwalał, tą drogą ścieki dostawałyby się bezpośrednio do rzeki. Niestety podczas powodzi osadniki znalazły się pod wodami powodziowymi i w efekcie układ nie był w stanie przyjąć ścieków napływających od strony ul. Oławskiej (ulica znajdowała się wówczas poniżej poziomu rzeki). Wody powodziowe nie mogły się przelewać z osadników do rz.

Odry a wręcz dochodziło do sytuacji odwrotnej – to wody z rzeki wlewały się na osadniki.

W trakcie powodzi zaobserwowano intensywne wybijanie wód powodziowych ze studzienki w pobliżu obiektu PWiK na ul. Oławskiej. Po powodzi Spółka dokonała sprawdzenia wspomnianej studni i stwierdziła, że znajduje się ona na kanalizacji deszczowej (nie będącej własnością PWiK), która odwadnia jezdnię drogi na ul. Oławskiej oraz prywatne posesje i ma ujście z wylotem do Odry nieopodal obiektu PWiK. Do lat 90 wspomniana kanalizacja deszczowa stanowiła fragment kanalizacji ogólnospławnej (obsługujący posesje na ul. Oławskiej na zachód od obiektu PWiK) jednak po wybudowaniu w tamtym miejscu kanalizacji sanitarnej, fragment ten został odłączony od ciągu PWiK, stając się odcinkiem kanalizacji deszczowej, która znalazła ujście w poniemieckim wylocie do Odry (nie będącym własnością PWiK).

3.) Czy PWiK w Brzegu posiada wiedzę na temat zabezpieczeń przeciwpowodziowych (np. zainstalowane tzw. klapy zwrotne, zasuwki, itp.) zainstalowanych na wylotach / kolektorach kanalizacyjnych, o których mowa w pytaniu nr 2? Jeśli tak, to proszę o informację, które wyloty / kolektory kanalizacyjne znajdujące ujście do Odry wzdłuż ul. Oławskiej posiadają zabezpieczenie przed wodami powodziowymi, kiedy i przez kogo zostały zainstalowane oraz kto jest ich właścicielem i / lub administratorem?

Odp. Po powodzi PWiK dokonało sprawdzenia wspomnianego w odpowiedzi na pyt. 2 wylotu – jest on silnie uszkodzony, najprawdopodobniej przez powódź (zdjęcie w załączeniu), nie można stwierdzić czy była zainstalowana tam klapa burzowa.

4.) Czy w okresie od 10 września 2024 r. do 25 września 2024 r., wspomniane wyżej zabezpieczenia przeciwpowodziowe na kanalizacji zostały użyte? Jeśli tak, to proszę o wskazanie daty i godziny, kiedy to nastąpiło.

Odp. Patrz odp. na pyt. 3).

5.) Proszę o wskazanie daty oraz godziny, kiedy podczas wrześniowej powodzi wyłączona została oczyszczalnia ścieków na wyspie odrzańskiej? Kto tego dokonał i na podstawie jakich dokumentów bądź innych czynników?

Odp. Oczyszczalnia nie została fizycznie wyłączona – zostało natomiast wyłączone zasilanie ze strony zakładu energetycznego, bez którego urządzenia

na oczyszczalni nie działały. Miało to miejsce około godziny 1:00 w nocy 17.09.2024 r.

6.) Czy PWiK posiada jakiś opracowany dokument stanowiący regulamin bądź instrukcję dotyczącą postępowania na oczyszczalni ścieków w sytuacji zagrożenia powodziowego? Jeśli tak, to proszę o przesłanie kopii takiego dokumentu.

Odp. PWiK posiada aktualizowane ostatnio w 2019 r. procedury bezpieczeństwa dotyczące różnych zagrożeń, w tym powodziowego. Są to jednak procedury wewnętrzne, które ze względu na fakt, iż jest to obiekt infrastruktury krytycznej w rozumieniu Ustawy o Zarządzaniu Kryzysowym nie mogą być udostępniane.

7.) Proszę o wskazanie daty oraz godziny, kiedy podczas wrześniowej powodzi wyłączona została przepompownia ścieków na ul. Oławskiej? Kto tego dokonał i na podstawie jakich dokumentów bądź innych czynników

Odp. Główny obiekt na ul. Oławskiej (budynek krat) nie jest przepompownią ścieków, a funkcją zawartych w nim urządzeń jest oczyszczanie mechaniczne ścieków dopływających z Brzegu i gmin ościennych. Jest on funkcjonalnie powiązany z Oczyszczalnią i stamtąd sterowane są urządzenia. Z budynku wyprowadzone są dwa kolektory, które działają w układzie grawitacyjnym (na ulicy Oławskiej nie ma żadnej pompy, która przetłacza ścieki pod Odrą na Oczyszczalnię). Od strony ul. Cegielnianej ścieki są zasysane przez czteropompową pompownię główną na Oczyszczalni (w trakcie powodzi nie działała – była zalana).

Natomiast przy budynku krat znajduje się niewielka przepompownia, do której wpadają ścieki z części ul. Oławskiej i z dwóch miejscowości z gm. Skarbimierz (Brzezina i Lipki) – jej zadaniem jest pokonanie różnicy wysokości i wtłoczenie ścieków do rurociągu głównego doprowadzającego ścieki do budynku krat.

W trakcie powodzi przepompownia ta nie działała ze względu na jej zalanie wodą z Odry – praca pomp nie przynosiła żadnego efektu. Ścieki z Lipki i Brzeziny były przetłaczane ze studni rozprężnej zlokalizowanej na początku ul. Oławskiej bezpośrednio do Odry przy użyciu agregatu pompowego.

8.) Czy PWiK posiada jakiś opracowany dokument stanowiący regulamin bądź instrukcję dotyczącą postępowania na przepompowni przy ul. Oławskiej w sytuacji zagrożenia powodziowego? Jeśli tak, to proszę o przesłanie kopii takiego dokumentu.

Odp. Zasady postępowania na obiekcie 1a (budynek krat) są określone we wspomnianej wyżej procedurze dot. Oczyszczalni

9.) Czy PWiK zleciło i zapłaciło za opracowanie pt. „Analiza zagrożenia przeciwpowodziowego wraz ze wskazaniem potencjalnych działań mających na celu redukcję ryzyka powodziowego na obszarze miasta Brzeg”, marzec 2016, autorstwa Borysa Bednarka, Artura Stecuły i Bartłomieja Kostrzewy, a na które to podczas ostatniej sesji Rady Miejskiej Brzegu powoływał się prezes PWiK Artur Stecuła? Jeśli tak, to proszę o przesłanie kopii tego dokumentu oraz informację na temat kosztów i celowości opracowania takiego dokumentu.

Odp. Opracowanie zostało zleczone i opłacone przez Gminę Brzeg. Głównym autorem jest ekspert z zakresu hydrologii i gospodarki wodnej i zarazem współautor Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla dorzecza Odry – mgr inż. Borys Bednarek.

Borys Bednarek jest absolwentem Wydziału Budownictwa Lądowego i Wodnego na Politechnice Wrocławskiej ze specjalizacją z geotechniki i hydrotechniki. Ukończył studia podyplomowe na kierunku „Zastosowanie współczesnych metod hydrologii w inżynierii i gospodarce wodnej” w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Posiada uprawnienia projektowe w zakresie konstrukcji budowlanych i hydrotechnicznych, jak również posiada uprawnienia budowlane do nadzorowania i wykonywania robót hydrotechnicznych.

Pan Bednarek opracował i uczestniczył w szeregu prac związanych z planowaniem i weryfikacją działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, zarówno dotyczących konstrukcji technicznych, jak i analiz hydraulicznych oraz hydrologicznych. Potwierdzeniem tego doświadczenia jest jego udział w dużych projektach hydrotechnicznych realizowanych i współfinansowanych przez Bank Światowy m.in.

- modernizacja wrocławskiego węzła wodnego,
- budowa zbiornika Racibórz,

Analiza oraz wnioski/rekomendacje przedstawione przez Pana Borysa Bednarka w „Analizie zagrożenia przeciwpowodziowego...” opierały się na dostępnych mapach zagrożenia i ryzyka powodziowego, oraz modelowaniu hydraulicznym proponowanych działań przeciwpowodziowych przygotowanym przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

Jako współautorów tego opracowania wskazano Pana Artura Stecułę oraz Pana Bartłomieja Kostrzewę z uwagi na ich udział w zakresie przedstawienia i udostępnienia niezbędnych dokumentów i materiałów archiwalnych

będących podstawą opracowania oraz przygotowania części opisowej. Współautorzy nie pobrali z tego tytułu wynagrodzenia. Analiza miała przedstawić możliwe warianty rozwiązań związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym miasta Brzeg.

Po powodzi w 2010 r nie powstały plany żadnych działań, które miałyby zapobiec zalewaniu miasta. Sprawą żywotnie zainteresowane było PWiK w Brzegu, które w 2013 zleciło firmie Hydrocontol Sp. z o.o. opracowanie – „Wstępna analiza techniczno-ekonomiczna dla możliwości realizacji zadania „Ochrona przeciwpowodziowa miasta Brzeg”, w którym wskazano na konkretne rozwiązania ochronne, koszty tych działań i podmioty odpowiedzialne za ich wykonanie. Niestety nie poszły za tym, jakiegokolwiek reakcje władz i organów odpowiedzialnych za zabezpieczenia. W przygotowywanym w 2015 r. wstępnym Planie zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla miasta Brzegu nie było ujętych żadnych działań inwestycyjnych. Tłumaczono wówczas, że na terenach zalewanych w Brzegu nie ma cennych i ważnych kulturowo obiektów wymagających ochrony. Przeciwko takiemu stanowi rzeczy wystąpił Prezes PWiK, który wykorzystał trwające konsultacje społeczne dla PZRP i wskazał, że w zalewanym terenie znajduje się ważny obiekt infrastruktury krytycznej – Oczyszczalnia Ścieków. Zgłoszone wówczas przez PWiK i gminę Brzeg uwagi spowodowały, że ostatecznie w 2015 w PZRP dla dorzecza Odry ujęto 3 zadania:

- Rozsunięcie wałów przeciwpowodziowych na wysokości miejscowości Brzezina,
- Budowa obwałowania na ul. Oławskiej,
- Zabezpieczenie Wyspy na Odrze.

Warto tu zaakcentować, że w powstałym wówczas opracowaniu (którego dotyczy pytanie) jasno było określone, że tylko wykonanie trzech inwestycji da zadowalający rezultat. Do 2024 r. udało się zrealizować tylko zabezpieczenia ul. Oławskiej (w 2017 r). Pomimo apeli PWiK władze wciąż nie realizowały kolejnych zadań. PGW Wody Polskie twierdziły, że wystarczającym zabezpieczeniem Odry jest zbiornik retencyjny w Raciborzu.

W 2020 r. sytuacja na Odrze znów zaczęła realnie zagrażać zalaniem Oczyszczalni. Spółka jeszcze raz zleciła firmie Interflow Borys Bednarek aktualizację diagnozy zagrożenia powodziowego na obszarze miasta Brzeg. Przedstawiona w 2023 r. analiza ujmowała zrealizowane inwestycje – m.in. Zbiornik Racibórz oraz zabezpieczenie ulicy Oławskiej. We wnioskach wskazano, że zasadniczym elementem ochrony miasta Brzeg przed powodzią jest obniżenie poziomu wody poprzez rozsunięcie wałów przeciwpowodziowych na wysokości miejscowości Brzezina, a następnie wykonanie zabezpieczenia przeciwpowodziowego zabudowań Wyspy na

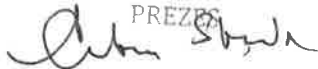
Odrze. W świetle wykonanych analiz w 2022 i 2023r., stwierdzono, że budowa zbiornika Racibórz nie zabezpiecza przed powodzią Wyspy w Brzegu. Wyniki tych analiz potwierdziła powódź z września 2024 r., gdy mimo uruchomienia zbiornika w Raciborzu doszło do jej zalania.

Koszt zleconej w 2022 r. analizy wynosił 4 500 zł netto.

10.) Czy i kiedy PWiK w Brzegu zleciło podobne opracowania niezależnym podmiotom i rzeczywistym ekspertom z zakresu hydrologii, budowy hydrotechnicznych lub szeroko rozumianych zagadnień przeciwpowodziowych? Jeśli tak, to proszę o przesłanie kopii tych opracowań.

Odp. Jak wspomniano w odpowiedzi na pytanie nr 9) PWiK zlecało niezależnym podmiotom dwukrotnie sporządzenie podobnych opracowań: w 2013 i w 2022 (ukończone w 2023).

Z poważaniem,

PREZES

Artur Stecula

Załączniki:

Załącznik do odpowiedzi na pytanie nr 3

- zdjęcia wylotu do Odry

